

PRVNÍ STRANA

4

**Oběžník kolegiální podpory v projektu
Školní čtenářské kluby na 2. stupni ZŠ**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

NOVÁ ŠKOLA, o. p. s.

*Každý má právo na plnohodnotné vzdělávání.
Někdo to má ale z různých důvodů těžší...*

Čtenářské kluby

„Školní čtenářské kluby na 2. st. základní školy“, reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/16_012/0000589.

Projekt je financován v Operačním programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a státním rozpočtem ČR.

Milí přátelé čtenářských klubů, knih a čtení vůbec!

Nastává čas zamyšlení nad uplynulým rokem, dalo by se říci čas reflexe. Té věnujeme celé číslo První strany, našeho projektového časopisu. Změna oběžníku na časopis spočívá prakticky jen v interním označení, obsah zachovává navyké parametry a název na obálce již nejde změnit, ale je to výstup určité reflexe. Reflexi provádíme neustále, neboť dívat se nazpět, analyzovat a vyhodnocovat je principem všeho učení. A jak tuto naši schopnost využít pro vedení čtenářských klubů, a nemyslím jen pro psaní do kolonky Reflexe ve formuláři Plánu klubového setkání? První strana Vám sice neodpoví přímo, ale snad Vám poskytne dostatek materiálu pro sebereflexi a motivuje Vás do dalšího roku spolupráce, která reflexi předpokládá. Věřím, že k dobré reflexi to bude stačit, protože jak řekl Albert Einstein: „Kde je vůle, je i cesta.“

Přeji Vám pěkné počtení a mnoho dobré a vytrvalé vůle.

*Tereza Nakládalo
metodička projektu*

Foto Ondřej Polák

OBSAH

- strana**
 5 **Útěcha z literatury aneb povzbuzení z poučení**
Sebereflexe literatury v příkladech
- strana**
 9 **Co se děje v projektu?**
Reflexe projektové manažerky Evy Bělinové
Klubová taška – reflexe aktivit
Rozhovor Niny Rutové s manažerkami klubu v Litvínově – Příjemné chvíle s reflexí
Romské knihy v klubech
- strana**
 20 **Inspirace z druhé strany**
Písemné reflexe klubové schůzky – autentické ukázky
Strážci příběhů – čtenářská lekce Jany Pluhařové
Vánoční nadílka čtenářských klubů
- strana**
 32 **Čtenářské zrcadlo**
Knihovnic z Moravy a Slezska
Terezy Jačmeníkové
Kateřiny Šildrové
Marty Šmejkalové
- strana** 35 **Mimořádná příloha**
Nejen čtení nám v klubu chutná a voní...
Recepty členů čtenářských klubů

Autorkou obálky je Magdalena Rutová

ÚTĚCHA Z LITERATURY ANEB POVZBUZENÍ Z POUČENÍ

Sebereflexe literatury v příkladech

Reflektujete-li alespoň občas vlastní čtenářství, můžete dojít do bodu, kdy zaznamenáte stagnaci a pocítíte chuť trochu na sobě jako na čtenáři zapracovat. U dětí, které se již rozečetly, většinou řešíme jejich čtenářský posun především rozšířením oblasti typu knih, které čtou, ať je již kritériem definice oblasti cokoli – doporučený věk čtenářů, počty ilustrací, tloušťka knih, žánry. Chceme, aby svá čtenářská teritoria rozšiřovaly. A jak je to vlastně s námi? Pokud jste právě ve fázi, kdy byste rádi posunuli své čtenářství vpřed a rozšířili své čtenářské teritorium, není pro nás – lidi ze čtenářských klubů – příhodnější výzva než literární teorie. V rámci četby totiž můžete naplnit všechny čtenářské cíle definované již před téměř půl stoletím M. Adlerem v slavné knize *How to Read a Book*¹ (kdy už vyjde v českém překladu?!). Budete číst kvůli informacím – věřím, že předmět našeho zájmu, čtení, vás jednoznačně zajímá – budete číst pro potěšení – alespoň většinou, teoretici literatury naštěstí vzhledem k předmětu zkoumání mají čtenáře na paměti – a především budete číst pro „understanding“, porozumění ne textu, ale literatuře obecně, pro vyšší čtenářství – teorie je vlastně specifický žánr, a tudíž nám dává zcela jasně možnost rozšířit svá čtenářská teritoria. Jednou z literárně teoretických knih, která opravdu uspokojí po všech stránkách, je *Krátký úvod do literární teorie* Johnatana Cullera². (Sympatické na něm rovněž je, že název je pravdivý, jedná se o velmi útlou knihu, která navíc obsahuje i několik kreslených vtipů.) Hned v úvodu autor definuje žánr teorie jako psaní a myšlení, které překračuje hranice svého oboru a zpochybňuje a mění názory lidí. To také slibuje posunutí našeho čtenářství, protože nám nabízí změnu našeho čtení a nazírání na něj.

V rámci tématu našeho čísla pak můžeme vybrat Cullerovo představení literatury jako sebereflexivního konstruktu: „Literatura je činnost, při níž autoři usilují o to, aby literaturu posunuli dál nebo do ní vnesli něco nového, a implicitně je vždy reflexí literatury samé.“³ Literatura vzniká reflexí světa, života a, jak zaznělo výše, rovněž sebe samé. Pokud jste někdy psali, stali jste se též tvůrci literatury a tato reflexe je pro vás poznaným faktem. Moje Ardidiny, kterou jsem jako malá diktovala své sestře, byla v podstatě Bibi a Pipi v jednom, přesto obsahovala jednoznačný pokus o posun dál – situováním příběhu do indiánské vesnice. Chceme-li, aby děti svou četbu reflektovaly, dopřejme jim bezpečný a inspirativní prostor k tvůrčímu psaní, protože, jak píše další teoretik vhodný k rozšíření našich čtenářských teritorií Roland Barthes: „Nejvíce fascinující nejsou ty texty, které se dají číst, ale které jsou vhodné k napsání.“⁴ V některých klubech k takové reflexi již dochází:

¹ADLER, Mortimer Jerome a Charles Lincoln VAN DOREN. *How to read a book*. New York: Simon & Schuster, 2014. ISBN 9781476790152.

²CULLER, Jonathan D. *Krátký úvod do literární teorie*. Nové, rozš. vyd. Přeložil Jiří BAREŠ. Brno: Host, 2015. Teoretická knihovna. ISBN 978-80-7491-233-7.

³CULLER, Jonathan D. *Krátký úvod do literární teorie*. Nové, rozš. vyd. Přeložil Jiří BAREŠ. Brno: Host, 2015. s. 45. Teoretická knihovna. ISBN 978-80-7491-233-7.

⁴BARTHES, Roland. *Smrt autora*. Aluze: časopis pro literaturu, filosofii a jiné. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006, roč. 10, č. 3

Stín

Natálie Mercedes Dvořáková

ČK Teplice

Ahoj, jmenuji se B 235 neboli Honza. Je mi ... eh, ani nevím kolik. Jediný co vím je to, že nejsem šťasten. Kdo by byl, v mém těle? Dnes vám budu vyprávět příběh o mém příteli.

Jednou jsem šel ven a hledme, je zde můj jediný přítel, který je se mnou vždy, když svítí slunce. Je to můj stín. Řeknu vám to jednoduše: zná vás nejmíc, dělá stejné věci jako vy, cítí se tak jako vy. Tak proč se s ním nebavit? Ještě navíc když nikoho jiného nemám. Jedna věc mě na světě štve, když je noc nebo není světlo, nemůže tu se mnou být. Musím si vždy obstarat nějaký zdroj světla, a to není vždy snadné. Aby bylo jasno: JÁ jsem B 235 a on je Honza. Nebudeme si nic nalhávat - on je skoro stejný jako já (já jsem hezčí :D). Víte, ale on toho moc nenamluví, chudák, neumí mluvit (nechtěl bych XD). Ale mám ho pořád rád, přeci když nikdo jiný na světě není, tak si nemůžu vybírat ... Néééé, nedělám si srandu. Nikdo jiný tu není, jen já a Honza. Občas, když se velice hodně zamyslím a soustředím se (to moc často nedělám, protože je to náročné), tak okolo sebe vidím další lidi a bílé zdi, občas i postel, nebo jak se tomu říká. Ale furt nevím, kde se to bere. V normálním světě (v tom mém) to je jinak: mám zde lednici, baterku, Honzu, postel, na které je napsáno B 235 (proto to jméno). Nic víc tu není. Á, málem jsem zapomněl: taky okno a dveře, ze kterých se dá jít ven na zahradu, kde jsou kytky a sedátko (asi se to jmenuje židle či lavička). Tam trávím dost času, protože je tam se mnou i Honza.

Jednou to ale skončilo. Když jsem šel spát, tak mě probudila bolest hlavy a najednou jsem byl v tom jiném světě, tam, kde byly bílé zdi a tak... Nic jsem nechápal, byl jsem v bílé místnosti, ležel na lůžku a měl jsem nějaké trubičky v rukou a masku na obličej. Někdo ke mně přišel a vysvětloval mi vše, kde jsem byl, co se dělo a tak dále. Ale nevěřil jsem tomu ani trochu, v mém světě to tak nebylo. Prostě NE. Začal jsem se vzpouzet. Dali mi do ruky takovou ostrou špičatou věc, nevím, co to bylo. Chtělo se mi po tom spát, nevydržel jsem to, usnul jsem. Probudil jsem se v jiné bílé místnosti, na které po stranách byly nalepeny polštáře, a na posteli jsem měl tabulku: B 235. Najednou jsem si uvědomil, že tu není Honza. Volal jsem ho. Prostě tam nebyl. Strašně moc jsem ty lidi prosil, aby mi dali baterku. Dali mi ji, ale Honza tam furt nebyl. Začal jsem brečet, nic mi nedávalo smysl, přišel jsem o nejlepšího přítele. Po pár týdnech mi došlo, že se nevrátí. Tak jsem se začal učit: matematiku, češtinu, dějepis, angličtinu a ruštinu. Nic s toho mě nebavilo ani trochu, ale byl jsem nejlepší student ze školy. Už jsem se neovzpouzel, srovnal jsem se s tím.

Po několika týdnech mě pustili ven z té prokleté místnosti. Začal jsem bydlet u jedné rodiny, měl jsem je rád, ale nebyli tak super jako Honza. Když jsem se šel projít, najednou jsem ho viděl. Honza, po tolika měsících! Měl jsem tak úžasnou náladu. Nikomu jsem to ale neřekl, nechtěl jsem riskovat, že o něj zase přijdu. Děkuji, že jste vyslechli můj příběh.

Dobrodružství kapitána Nutely **ZAČÁTEK**

Šimon Oborník a Mirek Králíček
ČK Dubí

Psal se rok 1994 a já na své vesmírné lodi právě jedl donuty, když nás napadli žluté vesmírné ovce. Měly hlad a chtěly sníst naši GPS. Všechny jsme porazili naší banánovou lopatou. Narazili jsme na zeleného berana se zlatýma rohama. Nakonec to dopadlo, že ten blbec spadl ze schodů a my jsme jeli na duhovou planetu, kam jsme měli předem namířeno.

PS: Z vlny jsem si udělal kožich.

Foto Ondřej Polák

Knihovna

Lucie Hofmannová

ČK Dubí

Jmenuji se Laureth Blackhamová a jako každý den jsem seděla v místní knihovně nad knihou „Ráj na zemi“. Najednou jsem si uvědomila, že tu už nikdo není. Není tu už ani ten brýlatý kluk sedící za mnou s hlavou zabořenou do komiksů, není tady ani ta dívka, co má na sobě pokaždé to samé a čte „Já nejsem neviditelná“ nebo „Kytice“. A není tady ani ten kluk, co sem chodí hrát na místním počítači online hry. Uvědomila jsem si, že tu není dočista nikdo.

Koukla jsem se na hodinky, jen abych následně zjistila, že knihovna má už čtyřicet pět minut zavřeno. „Určitě se čeká jen na mě,“ řekla jsem si a rychle utíkala ke vchodu do knihovny. Narazila jsem do dveří, aniž bych se rozhlédla, ale když jsem se následně odrazila od zamčených dveří a s velkým žuchnutím spadla na zem, teprve mě to přimělo se rozhlédnout. Byla jsem tu úplně sama a dveře byly zamčené.

Rychle jsem se smířila s tímto faktem, když mi na mysl přišla myšlenka, že tady jsou jen knihy a já. Procházela jsem se a prstem přejížděla po svazcích knih, když mi pod ruku padla jedna stará kniha balená v kůži. Mojí nešikovností vypadla z regálu a otevřela se.

Všechno začalo zářit a já se ocitla na rozkvetlé louce. Přiběhl ke mně králik a začal mi nadšeně vyprávět o tom, jak je to dlouho, co sem kniha přivedla posledního cestovatele. Načež mě začal táhnout k obrovské díře, do níž mě následně i shodil.

Spadla jsem do místnosti a slyšela: „Popelko! Kde zase si, ty špindíro jedna? K nám má přijet princ hledat manželku s nějakým střevícem, či co, a ty se tu flákáš!“ Do místnosti vkročila jakási žena a za ní se, s nosánkem nahoru, nesla dívka zhruba mého věku. „Počkat! Já jsem v Popelce!“ zvolala jsem nahlas. Vše zčernalo a já zase začala padat. Ocitla jsem se v místnosti před starší ženou a ona spustila: „Ach, nechod’ na jezero, zůstaň dnes doma, má dcero! Já měla zlý té noci sen: nechod’, dceruško, k vodě ven!“ Vše zase zčernalo a já se objevila na letišti. Za ruku mě držela o dost vyšší dívka než já a říkala mi: „Tak, Benjamine, ty víš, že já nic nevidím. Musíš mě odvést k přepážce.“ Zase tma a já čekala, kde se ocitnu tentokrát.

Když tu najednou jsem se vzbudila, vše byl jenom sen. Ten den jsem šla do knihovny a začetla se do „Ráje na zemi“. A až po hodné chvíli se zadívala na hodinky. Knihovna měla už čtyřicet pět minut zavřeno. „Sakra, čeká se jen na mě!“ řekla jsem si a utíkala ke vchodu. Dveře byly zamčené. Rychle jsem se s tímto faktem smířila, když mi došlo, že tu jsem sama s tolika knihami.

CO SE DĚJE V PROJEKTU?

Kořeny a plody Čtenářských klubů

Reflexe projektové manažerky Evy Bělinové

„Každé čtení je učením“, vyjádřil naši ústřední myšlenku asi před pěti lety dětský psycholog Václav Mertin. Reflektovat, jak se daří školním čtenářským klubům, totiž znamená podívat se na dobu před začátkem našeho společného projektu. Tehdy jsme vůbec netušili, do čeho jdeme – pustili jsme se do experimentu. Ale do experimentu, který zaujal a který se ujal.

Kdo by si v době, kdy jsme teprve hledali cestu ke třem pilířům klubové práce, pomyslel, že v roce 2017 šablona „Školní čtenářský klub“ přiláká dva tisíce základních škol a další je budou následovat? Kolik jsme poznali dětských autorů a autorek? Každý z nich svou práci představuje úplně jinak – nás u „kormidla“ občas průběh některého setkání nena-dchne. A pak si s upřímným napětím čteme reflexe manažerek klubů či dětí a překvapuje nás, čím je zrovna zaujal a co všechno jsme my při setkání jako zajímavost nezachytili... Všichni se stále učíme.

Nezanedbatelný čas nám zabralo „uvěřit“ knížkám, jak proces tehdy trefně nazvala Irena Poláková. Vyšli jsme ze zkušeností Kritického myšlení. Netrvalo však dlouho a my si uvědomili, že klubová práce není o metodách, ale především o dostatku času a prostoru, který dáme knihám. Jedno z hlavních poznání, které jsme si do poznámek psali tučně, bylo: „čím méně, tím lépe“ a „nechte to na knížkách“.

I proto jsme opravdu ocenili vůli MŠMT umožnit školám nakoupit si knížky v rámci tzv. „výzvy č. 56“. Při přípravě základního obsahového záměru tehdy ještě neurčité pro-čtenářsky orientované výzvy jsme zástupcům ministerstva zdůrazňovali především to, že školy těžko mohou rozvíjet dětské čtenářství, když ve školních knihovnách (pokud vůbec ve školách nějaké přežívají) stojí jako vojáci připraveni k boji „Děti z Bullerbinu“, „Staré pověsti české“, „Babičky“ či „Vlčáci Kazani“.

Efekt výzvy 56 byl skvělý. Když jsme po jejím skončení rozšiřovali okruh spolupracujících základních škol pro další vlnu pilotování čtenářských klubů, zjednodušila se nám práce. Jakmile totiž škola ve výzvě 56 nakoupila převážně různé jednotlivé tituly, bylo jasné, že je s námi na jedné vlně. Čtenářské kluby se rozkročily i do hlavního města. Formální požadavky operačního programu, v rámci něhož fungují, jsou mnohdy nepříjemné. Řada z těch deseti škol, které s námi spolupracují, už si naštěstí po prvním roce nachází různá pozitiva. A my zároveň jasně vidíme, jak velký je rozdíl mezi projektem na dva roky (což je bohužel případ pražských klubů) a toho luxusu tří let, který měly a mají „velké kluby“. O kolik více se dá stihnout... Jak výrazněji můžeme zpomalit a dát prostor zrání, hledání a nacházení.

Pohybujeme se ve známé krajině, kde nás však cesty, neřkuli pěšiny, stále překvapují. Co na nás čeká za druhostupňovým rohem, opravdu netušíme. Kromě těch klubů, kam druhostupňové děti chodí rády a pravidelně, nám velkou radost dělají centra kolegiální podpory, která díky vaší odvaze to zkusit pracují pod hlavičkou Nové školy, o. p. s. a Školních čtenářských klubů na osmi místech v republice. Sama jsem z toho měla obavy, které se ale vůbec nenaplnily. Vytvářejme tedy společenství nad knihou. Děkujeme za to a já osobně vám přeji vaše vlastní krásné pročtené chvíle i v roce 2018 a těším se na viděnou ve Vašem klubu.

Foto Eva Bělinová

Reflexe klubových aktivit -

Jak dobře využít klubovou tašku

(Z reflexe klubového setkání v ZŠ Tomáše Šobra v Písku)

Většina dětí přišla s předstihem a velmi je zajímalo, co se dneska bude dít. Neprozradily jsme nic, nechávaly jsme je v napětí. Nabídly jsme jim sáčky jako dárek s tím, že by bylo dobré, kdyby si je vzaly s sebou do města. Cestou jsme zadávaly mírně zavádějící nápovědy, nechávaly jsme je, ať se dohadují, kam jdeme. Téměř všichni si mysleli, že do knihovny nebo něco vánočního někam tvořit (perníčky apod.). Když jsme zastavili před knihkupectvím (kde jsme měli předem domluvenou návštěvu), už tušili, že se budeme dívat na knihy. A když jsme jim oznámily, že si můžou vybrat knížku podle svého - limit 300 Kč - chvíli si všichni mysleli, že si z nich děláme legraci. Ujistily jsme je, že ne, a oni nadšeně napochodovali do obchodu. Nadšeně si prohlíželi knížky, diskutovali, radili si. Někteří potřebovali s výběrem pomoci, trvalo jim, než si vybrali. Všichni ale vypadali spokojeně. Za peníze, které nám zbyly, jsme společně šli nakoupit ořechy a sušené ovoce, opět podle výběru dětí (např. Kuba si hlídá jídelníček a nechce nikdy žádné sušenky). Jediný, kdo dnes nemohl přijít, byl Radim, ale ten dostane poukaz na knihu. Peníze na nákup jsme dostaly od školy, pan ředitel nám umožnil nákup v hodnotě 3000 Kč.

Vendula Bílková a Radka Houšková
manažerky ČK v ZŠ Tylova Písek

Čtenářský klub ve Staňkově při tvorbě Bag (Blackout) Poetry

Foto archiv ČK Staňkov

Tašky těšínského klubu po poetickém „zásahu“ a Blackout Poetry ve Zlonicích

Blanka Zajíčková, manažerka zlonického klubu, uspořádala ranní otevřený klub na téma Blackout Poetry. S radostí sem přišli tvořit i někteří chlapci z devítky, kteří se – mírně řečeno – s češtinou nekamarádí. Zde je báseň jednoho z nich. Pokud to jako znalci literatury nepoznáváte na první ani druhý pohled, autorem základního textu byl Alois Jirásek.

*Mé oči hleděly.
Byl tu panic s panicem.
Já rozuměla jsem.*

Foto archiv ČK Český Těšín

Příjemná chvíle s reflexí

Rozhovor

Reflektovat proběhlý klub může být obtížné z několika důvodů. Nejčastějším důvodem bývá pocit, že není, kromě poznatku „jak děti klub bavil“, co zapsat. Manažerky ČK v Litvínově mají ve svých reflexích poznatku poměrně hodně a navíc berou tuto činnost jako věc veskrze pozitivní a užitečnou.

Na otázky regionální koordinátorky Niny Rutové odpovídají Hana Hogenová a Kamila Friedrichová (manažerky ČK v ZŠ Ruská v Litvínově).

Jaký je Váš vztah k reflexím po klubových setkáních?

Hana: Nejdříve jsem brala reflexe jako nutné zlo. Postupem času jsem se ale s Kamilou díky reflexím víc poznala a sblížila. S tím se také změnil můj vztah k této povinné aktivitě. Dnes vnímám reflexe jako příjemnou chvíli, při které si spolu prostě povídáme.

Kamila: Udělat společnou reflexi ihned po klubu se nám osvědčilo – máme všechno ještě v dobré paměti, a když se začneme bavit, vyplyne z rozhovoru ještě mnoho dalšího. Někdy i nápad na to, co by mohlo být náplní dalšího klubového setkání. Ihned po klubu se snažím své postřehy zapsat, pak o nich hovoříme.

O čem zpravidla hovoříte?

Kamila: Mluvíme o průběhu posledního setkání, jak se vydařilo, jak se to líbilo dětem. Vyhodnotíme, co bylo zřetelné, třeba co dětem šlo, co je bavilo, co naopak nebylo zcela evidentní, například když bylo něco pro ně složité. Řešíme, v jakých návycích je dobré pokračovat, s čím novým přijít na základě preferencí dětí, proč některé děti chyběly....

Hana: Hovoříme opravdu o všem možném. Snažíme se přijít na to, proč některé dítě reagovalo zrovna tak, jak reagovalo. Bavíme se o tom, jak na tom jsou děti v kolektivu svých tříd, zda je něco momentálně netrápí, a snažíme se tak

blíže děti poznat a pochopit, proč jsou najednou třeba uzavřenější. Samozřejmě se v našich rozhovorech dotýkáme i toho, jak se nám osobně schůzka líbila, zda jsme si při plnění úkolu k dílně čtení třeba samy něco neuvědomily. Jestli nás to někam samotné čtenářsky posunulo. Často nám aspoň v náznacích při reflexích vyplyne, co budeme dělat příště. Někdy odcházím domů s tím, že už mám docela jasnou představu o programu na příští klubovou schůzku. Nejvíc energie a času ale věnujeme rozhovoru o dětech, protože o nich to přece je na prvním místě.

Kdy a kde berete na reflexe čas?

Hana: Reflexe děláme hned po klubové schůzce, tedy hned po tom, co děti odejdou. Někdy je to až hodinu po oficiálním konci klubové schůzky. Kdybychom to neudělaly ještě ten den, tak už bychom si o nich nezvládlily popovídat. Někdy jsou naše reflexe dost akční, chodíme při nich po schodech (oblíbená aktivita mé batolící se dcery) nebo se různě doprovázíme k autu. Poslední dobou děláme reflexe takřka za pochodu. Ale i tak zvládneme probrat všechno důležité. Loni by to možné nebylo, protože jsme se stále sžívaly, ale letos už nepotřebujeme na reflexe tolik času, jsme zkušenější a víme, že vnímáme děti podobně.

Foto Ondřej Polák

Co vám přináší písemné reflexe?

Hana: Písemné reflexe jsou pro mě vlastně další reflexí klubové schůzky. Když je sepisuji, tak si znovu ve vzpomínkách procházím průběh setkání od příchodu do školy až do momentu, kdy odejde poslední dítě. Často si uvědomím další věci, třeba souvislosti, zajímavé momenty nebo si vzpomenu na nějakou dětskou odpověď, která mě potěšila. Díky tomu, že musí reflexe vzniknout v písemné formě, jsou naše reflexe ucelenější. Když se tedy vrátím k otázce, tak písemné reflexe mi poskytují větší spektrum informací o proběhnutých .

klubových schůzkách, protože mnohé, co v nich píšeme, při samotném rozhovoru probrat nestihneme nebo si na to prostě v ten moment ani nevzpomeneme.

Kamila: Přináší rád v naší činnosti, naučily mě vidět věci komplexněji, dostat z nich maximum. Uvědomila jsem si, že písemná reflexe pro mě znamená ujasnění toho, zda bylo dosaženo cíle a jak, v čem to dobře funguje a v čem by nao-

pak bylo dobré něco změnit. Osobně i přes prvotní nechuť k tomu vše sepisovat už dnes v zápise spatřuji velké plus. Mám ráda pocit, že díky té reflexi je zakončen jeden článek a mám na co navázat. Pokud by reflexe neproběhla, nebylo by to pro mě ucelené. Myslím, že je to efektivní způsob, jak pracovat a ze své práce získat maximum, dál se zlepšovat a mít dobrý pocit z toho, že to celé má „myšlenku“, která se naplňuje.

Vracíte se i k dřívějším reflexím?

Hana: Někdy ano, ale zřídka. Klubové schůzky si hodně dobře pamatuji. Jsem většinou schopná i říct, které děti se konkrétního programu účastnily. Ráda si ale čtu reflexe, které sepsala Kamila, protože má jiný styl vyjadřování a vždycky se těším, až si její reflexi budu moct přečíst.

Kamila: Také já se k dřívějším reflexím vracím sporadicky, ale je to dobrý zdroj informací o některých konkrétních situacích, ke kterým se chci vrátit, např. když srovnávám průběh některých

klubů v určitých obdobích (před Váno-
ci) s podobným programem.

**Můžete citovat některé pasáže ze svých
reflexí, případně je komentovat?**

Hana:

*až na M. všichni svůj osobní cíl sdělili
ostatním (několik dětí si jako cíl sta-
novilo přečíst do konce školního roku
všechny knížky, které mají na svých
„wish listech“ - tím se jim hezky po-
dařilo propojit obě aktivity a vypadá
to, že své seznamy vytvářeli svědomi-
tě a nejenom proto, aby splnili zadá-
ní) (z 20. 9. 2017)*

Tato pasáž je z naší první klubové
schůzky v tomto školním roce. Tenkrát
mě děti příjemně překvapily, že si jako
osobní čtenářský cíl pro školní rok
2017/2018 stanovily přečíst všechny
knihy, které si poznamenaly při před-
chozí aktivitě. Překvapily mě hned dva-
krát. Poprvé tím, že krásně propojily ak-
tivitu s tvorbou „wish listů“ a aktivitu
se stanovením osobního cíle. Vždy se
snažím program klubové schůzky na-
plánovat tak, aby byly aktivity nějak
propojené, ale tehdy jsem to neudělala.
A děti to udělaly za mě! Podruhé tím,
s jakou vervou se do vytváření seznamů
(wish listů) pustily.

*při úvodním sdílení všechny děti doká-
zaly říct, jaký vztah mají k jedné nebo
více postavám z jejich knihy (K. dala
dokonce 2 postavy do kontrastu a N.
se dotkla toho, jak se změnil její vztah
k postavě) - my i děti díky takto posta-
venému sdílení měly možnost nahléd-
nout na to, jak si někteří z nás utváří
vztah k postavám (např. C. byla sym-
patická postava, s níž našla podobnost*

*se svým životem) a dozvěděly jsme se
zajímavé informace o postavách, které
by nám při klasickém vyprávění děje
unikly. (z 11. 10. 2017)*

Zde jsem chtěla zdůraznit, že jinam po-
stavené sdílení domácí četby nabízí vel-
ký prostor. Klasické sdílení domácí čet-
by, které ponechá dětem na jejich uváže-
ní, co nám chtějí o knize sdělit, moc ne-
děláme. Děti se uchylují k vyprávění dě-
je a mě osobně to dost nudí. O ději si
můžu přečíst na zadní straně knížky.
Ale například to, jaký mají děti vztah
k postavě, je mnohem zajímavější a
mám zkušenost, že se děti víc navzájem
poslouchají. A můžeme se dozvědět i
něco o sobě navzájem, nejenom o kníž-
kách.

*dalším důkazem toho, že děti vnímají
klub jako bezpečné prostředí, je fakt,
že se nebojí zeptat, když něčemu nero-
zumí - T. např. chtěla vyjasnit vý-
znamy slov „introvertní“ a
„pesimistický“ (L. jí ochotně význam
slova introvertní vysvětlila, a ještě ho
dala do protikladu ke slovu extrovert-
ní, které se v alfa boxu také objevilo)
(z 21. 11. 2017)*

Při reflexích se snažím soustředit na
momenty, z kterých je patrné, že se děti
cítí v klubu dobře, a dokládat tato tvrže-
ní příklady. Také se snažím vypíchnout
konkrétní děti a jejich reakce. Zde upo-
zorňuji na to, jak L. ochotně začala T.
neznámé slovo vysvětlovat a že své vy-
světlení ještě prohloubila tím, že dané
slovo dala do protikladu k dalšímu slo-
vu, které jsme měli všichni také před
očima.

Kamila:

- Ukázalo se, že někdy je volnost a uvolnění pravidel přínosem.

Během sdílení se spustila diskuse, kterou bylo dobré nechat „dojít“, i když nebyla zcela dle zadání.

- Děti bavily asociční řady a jejich „rozmotávání“ – chtěly pokračovat, vznikly velice zajímavé i vtipné asociace, aktivita posílila bezprostřední komunikaci mezi dětmi, napomohla lepšímu poznání dětí mezi sebou i ve vztahu k nám.

- Projevila se spontaneita reakcí a provázanost (L. a T. začaly reagovat na A. poznámku o tom, že by chtěla, aby její babička byla jako babička drsňáčka.) Potvrzuje to fakt, že společně přečtené knížky dávají dětem velkou možnost společně komunikovat. Zásadní u nás v klubu je prostředí, ve kterém se děti cítí bezpečně, mohou se otevřít dle své chuti a nejsou k ničemu nuceny – to jim často pomáhá v komunikaci.

Co si slibujete od psaní reflexí do budoucna?

Hana: Nemám vyloženě žádná konkrétní očekávání směrem k budoucnosti, co se psaní reflexí týče. Vždy se je snažím napsat co nejlépe, jak jen to v daný okamžik jde. Reflexe bezesporu skýtají velký potenciál. Ať už jde o uvědomění si toho, co nám zafungovalo, nebo o nějaký maličký detail, díky kterému můžeme lépe pochopit nějakou dětskou reakci. Také si dokážu dost dobře představit, že plány jednotlivých klubových setkání včetně reflexí využiji po návratu z rodičovské dovolené při tvorbě lekcí informačního vzdělávání v litvínovské knihovně. Už se těším, až budu moci zúročit zkušenosti, které jsem díky roli manažerky čtenářského klubu získala

Kamila: Od psaní reflexí si do budoucna slibuji možnost zpětně se ohlížet za tím, jak se určité lekce povedly a jak se vyvíjela situace u některých konkrétních dětí. Vzhledem k detailnosti již posbíraných reflexí je vždy možné vyhledat konkrétní informaci. Navíc osobně si od této činnosti slibuji posun na další úroveň v činnostech pracovní i soukromé oblasti. Psaní reflexí mi ukázalo, jak je možné vytěžit maximum z toho, co již proběhlo. Při práci učitelky to otevírá spoustu nových možností.

Nina Rutová

Regionální koordinátorka

Foto Ondřej Polák

Knihy, které možná už někdo čte....

Během podzimu mířil ke všem manažerům čtenářských klubů metodický dopis Máši Bořkovcové o romské literatuře. Nyní můžeme krátce reflektovat, jaký byl jeho dopad.

Reflexe nevypsané čtenářské výzvy „Romská literatura“:

Matéo Maximoff: Sudba Ursitorů

Tři věci, vzájemně se podporující, mne přiměly sáhnout po této knize a číst: obálka mimořádná svým ztvárněním, neznámé slovo

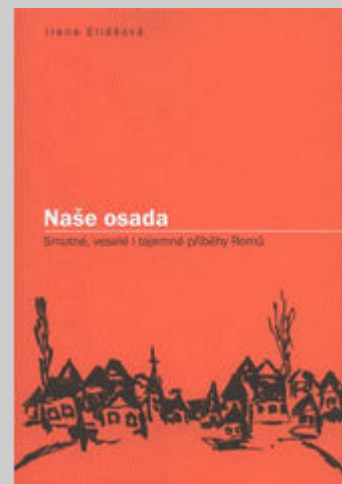
v názvu Sudba Ursitorů a konečně vydavatel Romani Library. Trochu rozladující byla barva textu (slabě modrá), ale záměr grafika byl pochopitelný. Že je autor Rom, stejně jako ilustrátor Alfred Ullrich, jsem se dověděla až po otevření knížky.

Příběh hlavní postavy, chlapce a pak muže Arnika, není třeba převyprávět. Příběh „patří mezi ty nejpodivnější, jaké si Romové kdy vyprávěli“. Takto uvádí příběh autor. Důležité jsou postavy Ursitorů, kteří určí osud a běh života dítěte při narození. Připomnělo to naše pohádkové sudičky s dobrými i zlými vklady do života novorozence. V tomto příběhu je znám i konec hrdiny, ovšem ve smyslu „nikdo neví ani dne ani hodiny“. A může ho způsobit milující člověk, jako v tomto příběhu to byla žárlivost milující dívky (když tě nemám já, tak nikdo). Takoví byli Ursitorové. Autor přesvědčivě a věrohodně popsal velmi tvrdé zákony, kterými se romské

rody a komunity řídí, přesněji řídily, a jak jsou odlišné od pravidel majoritní společnosti. Nechal Arnika přijmout obojí pravidla a žít v obou světech. Z napětí, které prožíval, kterému se nedalo vyhnout, plyne i poselství příběhu - „musíme jim vyjít vstříc“ - jak ho vyslovil ilustrátor. Čímž mínil ukázat majoritní společnosti hodnotu jinakosti podobně jako to dokázal Maximoff.

Irena Eliášová: Naše osada

Příběhy veselé, smutné, zvyky a obyčeje, dialogický charakter textu jednotlivých příběhů je velmi živý. Pro mne bylo velmi příjemné, že právě dialogy jsou ve slovenštině, kterou se v osadě mluvilo. Autenticita vyprávění tím byla posílena. Mohlo by to ovšem být dneska problémem pro české děti, které se už ke slovenštině prakticky nedostanou. Škoda.

Zdenka Vajdová
Manažerka ČK v Kralupech nad Vltavou

Výstavka romské literatury ve Vejrptech

Akce byla moc fajn a podle Mášiny metodiky to šlo samo. Samozřejmě jsem některé knihy přečetla. Připravily jsme s kolegyní Dituš výstavku už ráno, než přišli všichni pedagogové, s tím, že bude trvat ještě další týden. Dovolily jsme si je svolat na určitý čas, abychom je seznámily s knižními tituly, které máme v naší školní knihovně. Informovaly jsme učitele celého prvního stupně, ale i druhého, včetně asistentek, které také pracují s žáky s podpůrnými opatřeními. Poradily jsme jim, jaké knihy je dobré si dopředu přečíst, než je zařadí do výuky. Které knihy si děti již několikrát zapůjčily a čím je oslovily. Nejvíce si učitelé prohlíželi Ráj na zemi, Romské pohádky G. Demetera (máme zde žáka Adama Demetera:-), Ještě víme, co je úcta autora A. Giňi (ukázka "Rusové jsou tady!") nebo Výběr textů romských dětí ze soutěže Romano suno - příběh L. Kováčové „Mít rád bližního svého“ byl pěkným příkladem pro nadcházející adventní čas. Snažily jsme se učitelům ukázat, jak knihy využít v hodinách slohu, vlastivědy, cizích jazyků, pracovní a výtvarné výchovy a dalších předmětů. Zkoušeli si přečíst romské texty, kterých je zde dostatek. To bylo fajn. Myslím, že to pro ně bylo příjemné zpestření a jiný pohled na věc. Výstavka bude přesunuta na panely ČK pro veřejnost na chodbě, kde právě často čekají rodiče našich dětí. Mají tak možnost nahlédnout do knih a listovat.

Denisa Vacková
Manažerka ČK a vedoucí CKP ve Vejrptech
Foto archiv ČK a CKP Vejrpty

Nová romská literatura v klubech – Jubilejní sborník soutěže Romano

Suno

Z regionálního setkání jihomoravských klubů:

Klub v Uherském Brodě dostal od Máši Bořkovcové, která byla nyní u nich na návštěvě, sborník slohových prací romských dětí; manažerka Monika si ho doma přečetla a byla překvapená, jak silně a krásně jsou texty napsané, třeba dopis pro mrtvého tatínka, či pro maminku, která opustila rodinu. Děti dokázaly napsat a reflektovat situaci úžasným způsobem; zaujalo ji dále, že romské děti si na Vánoce přály zdraví a štěstí, že přemýšlely v jiné rovině, než v té komerční. Texty jsou psané v češtině i romštině a Monika je vřele doporučuje k přečtení!

Manažerka Marta připojila pozitivní zkušenost s knihou Naše osada, zajímavá ji připadala část o slave- ní Vánoc.

6-8 O rodině	Moje rodina, Jiří Hellebrand / Moje maminka, Irena Gurecká / Píšu vám o svém životě, Radek Stankovič
9-11 Tradice a život	Svatba mojí maminky, Lucie Lacková / Svátba mých rodičů, David Kandrác / Vánoce, Simona Tulejová
12-14 Z dětského domova	Žaneta, Helena Čajkovská / Pocházím z velké rodiny, Jana Rakášová / Ahoj mámo, Andrea Tomšů
15-18 Co se u nás stalo	Návštěva v pravěku, Marie Horváthová / Co se mi stalo na Mikuláše, Ladislav Tulej / Jednou nás poslali zavřít slepici, Ladislav Horváth / Jsme obyčejní Romové, Jana Bílá
19-23 Zkušenost s rasismem	Strach, Miroslav Čonka / Mít rád bližního svého... Lucie Kováčková / Co bych si přál, David Bihari
24-25 Co rád dělám	Povím vám, co všechno dělám doma, Jana Makulová / Naše koně, David Lakatoš
26-29 Drogy	Hra na pravdu, Marie Kalejová / Moje sestřička, Adriana Karvajová
30-32 Moje první láska	Jmenuje se Viky Charlotová, Arkadiusz Chrabaszcz / Lukášek, Vanesa Kandrácová / Byli jsme velká parta, David Tišer
33-36 Být Rom	Co pro mě znamená romství?, Kevin Kandrác / Co by bylo jinak, kdybych se narodila jako Češka, Renata Hlaváčková / Vyjít dneska ven, Simona Cinová / Romství, Patrik Čonka
37-42 Migrace - do Česka i z Česka	Dobrý den, lidi! Denisa Slepčíková / Malé děvčátko ze Slovenska, Květoslava Podhradská / Odjeli jsme do Anglie, Nina Kandrová / Zpátky do Česka, Alena Boldiová / Jak jsme jeli do Belgie, Milan Stojka / Do Anglie a z Anglie, Edita Ščuková
43-44 Pohádky	Čarovné městečko, Erika Fečová / Naše opice Girra, Pavel Mica
45-47 Starosti	Jaká jsem se narodila, taková jsem, Anežka Cinová / Bída v naší rodině, Radka Milková / Táta s mámou jsou ve vězení, Jenifer Rafaelová
48-52 Chci vám vyprávět o člověku, kterého mám rád	O mé zlaté babičce, František Fakol / Naše feditelka, Lucie Cinová / O mé babičce, Richard Sivák / O dědovi, David Hanko
53-54 Smrt v rodině	Umřel mi tatínek, Tereza Faldusová / Babička, Michala Holubová

Martina Hušková
Regionální koordinátorka pro Brno a Uherský Brod

INSPIRACE Z DRUHÉ STRANY

Vybráno ze zápisů reflexí různých klubů:

Předpokládáme, že pro mnohé manažery může být nejvhodnější podporou pro psaní reflexí několik autentických ukázek samotných zápisů. Reflexe jsou zveřejněny anonymně, pro účel kolegiální podpory je to věříme dostatečné. K dokreslení představy ještě uvádíme, jak velký rozsah celé reflexe tvoří zveřejněná část.

Klub jsme začali sdílením knih, které čtou děti doma. Většina dětí s domácí četbou nepokročila, uvádějí, že mají hodně učení a na knihu nemají čas. Pouze Evelína dočetla knihu Hledání Aljašky, velice si ji chválila, zaujal ji termín Velké možná, které prý sama hledá. Evelína je velká čtenářka a glosuje důvody dětí, proč nemohou číst. Většinou velmi vtipně, ale ne nevhodně. Je pozitivní mít v klubu dobrého čtenáře, jde ostatním dětem příkladem, není to jen vedoucí klubu, která čtení chválí a na osobním příkladu doporučuje. Evelína v poslední době vyžaduje od nás, vedoucích klubů, abychom jí vybrali knihu, a očekává od nás reflexi na knihu, kterou nám doporučila ona.
(1/5 celé reflexe)

Po čtení děti postupně představovaly své knížky a říkaly znaky fantasy literatury, které tam našly.
Tomík – Zajatci Minecraftu – děti se přenesou do počítače – společně jsme vyhodnotili, že se možná jedná o sci-fi literaturu
Fanda – Bájná země Deltora – bestie Glus pronásleduje hlavní hrdiny, kteří hledají drahokamy
Kubík I. – Barva kouzel – děj probíhá na Zeměploše – kouzelný svět Zeměplochy
Dany – Pax – vystupují zde přízraky
Kuba B. – Temný pán – v podobě malého kluka se na naši planetu dostává Temný pán, který se chce na svoji planetu vrátit
Ládík – Harry Potter – kouzla, mozkomoři
Niky – Deltora – Dračí hnízdo – středověk, draci, temný hlas
Jára – Démon a zloděj – chlapec vidí kolem sebe světla, která nikdo jiný nevidí
Pája – Bratrstvo – zvláštní kouzelný kámen
Terka – Rose – dívka měla tátu čaroděje
Martin – Harry Potter – létající koště, čarovné učebnice
(1/4 celkové reflexe)

Shrnutí celého příběhu

Hledání hlubšího významu – Edovi se to povedlo už při práci na 2. části.

Chvíli o tom diskutujeme, diskusi ale trochu válcuje Vašek, byť má dobré postřehy, ostatní se dost těžko dostávají ke slovu. Musíme Vaška bohužel víc krotit, aby i ostatní dostali prostor.

Vracíme se ještě k myšlenkové mapě na téma Jiskra – porovnáme s tím, co vyplynulo z příběhu, kde byla důležitou součástí. Vybíráme to, co odpovídá našemu příběhu, jakou roli v něm jiskra hrála. Eda s Anikou to vidí hned, Terka kroužkuje jiskru jako takovou, Vašek se přidává k Anice. Povídka nebyla těžká, ale k této aktivitě by možná bylo lepší zvolit jednodušší text s jasným závěrem. Ale i tak to zvládly dobře.

(1/5 celé reflexe)

Děti bavila práce se čtenářskými kostkami, projeví se introverti a extroverti. Barča například nechtěla vzít kostku ani do ruky, natož aby si hodila a zkusila odpovědět :-). Zkusíme příště tuto aktivitu v menších skupinkách nebo ve dvojicích, kde by se Barča cítila víc bezpečně.

Zajímavá byla debata, která se rozběhla na téma třídní „borec“ a „borka“. Děti vzhlížejí ke spolužákům, kteří na ně nemají dobrý vliv, naopak, narušují vyučovací hodiny, dokonce některé spolužáky šikanují. Většina klubáků je z jedné třídy, kde se pracuje na zlepšení třídního klimatu. Bude zapotřebí dále pracovat s hodnotovým žebříčkem dětí, a to i v rámci čtenářského klubu.

(celá reflexe)

Uvědomily jsme si, že je lepší dát dětem více prostoru ke čtení, dokážou se začít a být v klidu, soustředit se na četbu. Při vysvětlování úkolů, aktivitě po čtení a závěrečné reflexi neudrží pozornost, někteří chtějí být pořád slyšet, což ruší ostatní. Příště tedy chceme zkrátit úvodní kroužek a prodloužit dobu, kdy si děti čtou.

(1/3 celé reflexe)

Pro příště ne: nárad'ovna J (Klub se z provozních důvodů odehrával v nárad'ovně tělocvičny. - Pozn. red.)

Příště změnit: téma knihy – děti toto téma nějak extra nezaujalo, příště volit něco méně „pohádkového“, ale spíše něco bližšího jejich životu (asi za 14 dní chceme zařadit lekci Niny Rutové ke knize Prázdniny blbce č. 13)

Povedlo se: záznamové archy (u některých dětí), upozornit a zaujmout děti knihou – v tomto případě tou nečtenou J – Gorila a já

(závěr reflexe – 1/10 celé reflexe)

Na úvod klubového setkání jsme dětem dali možnost vyjádřit se k tomu, co by dnes (potažmo i příště) v klubu chtěly dělat. Drtivá většina zmínila čtení a nám dělá radost, že do klubu chodí rády a vnímají jej jako bezpečné místo, kde si mohou číst a povídat o knihách.

Chtěli jsme trochu změnit sdílení čtenářských zážitků za uplynulý týden. Změnili jsme tedy sdílení toho, co čteme, za to, co nás při četbě překvapilo, potěšilo nebo zklamalo. Šlo vidět, že děti doma opravdu čtou, protože každé z nich dokázalo vymyslet aspoň jeden důvod na jednu ze tří možností. U některých dětí šla z odpovědi poznat čirá radost z toho, jak děj probíhá.

(1/3 celé reflexe)

Co by děti chtěly dělat?

Ondra – celou dobu v klubu číst – reaguje vedoucí Z. – také se při čtení něco musíme učit

Mikuláš – pokračování ve čtení knih, které tvoříme (Pipin) – hrozně ho to chytlo a už má tři kapitoly

Irenka – hledat v knize padoucha a pak číst společně dohromady nahlas

Petr – číst polovinu času a udělat seznam kladných a záporných postav

Oliver – hledat tiskařskou chybu v knize

Vedoucí Z. – číst povídky o Vánocích – Mikuláš vyslovil přání, jestli si v klubu uděláme před Vánoci řízek – domluveno na 18/12 – Z. přinese friťák.

(1/2 celé reflexe)

Dělení knih do skupin – děti se po počáteční diskuzi rozhodly pro následující skupiny – detektivky, romány pro dívky, sci-fi, knihy s dětským hrdinou. V průběhu aktivity jsme společně přidali dobrodružné knihy, komiksy a poezii. S dělením do skupin děti neměly problém, zajímavé pro nás bylo, že hodně spolupracovaly mezi sebou, dotazovaly se, kdo knihu četl a ověřovaly si svůj výběr. Stranou zůstala skupina asi 7 knih, které nevěděly, kam zařadit, byly to knihy s romskou tematikou, bylo znát, že téma jim není příjemné. Zkusíme se k těmto knihám vrátit ve vhodný čas.

(1/3 celé reflexe)

Myslím si, že je dobře vědět, jak děti rozumí potřebě číst a také jaké podmínky mají ke čtení ve svém prostředí. Proto ta anketka.

Čte se ve svém pokoji, na posteli, v noci, když není nikdo doma, v knihovně, ale i v parku. Čtou půl hodiny, ale i non stop, když je knížka zajímavá. Čte se pro radost, abychom se něco dověděli a byli vzdělaní.

Kromě Fredyho a Kamila všichni uvedli aspoň jeden titul, který četli. Všichni také vědí, co by chtěli číst – sci-fi, fantasy, horory, ale i o zvířatech (psech) a naučnou. Fredy znovu „nic“ (ale už to není tak přesvědčivé, jako na jaře).

Zdá se mi, že každé z dětí stojí o chvíli individuálního rozhovoru s manažerkami. Využití anketky vidím jako dobrou příležitost hovor navázat.

(1/3 celé reflexe)

Nikola se svěřila, že ji hra se čtenářskými kostkami nebaví. Mám obavu, abychom jí četbu takovou aktivitou neznechutali. Nevím ovšem, jak na takovou informaci reagovat. Snažím se doptat proč, ale dostávám jen neurčité odpovědi. Celou situaci nakonec Karolína (Nikolína velmi dobrá kamarádka) obrátí v žert. Do budoucna ale nechci fakt, že Nikolu kostky nebaví, popírat. Čeká mne zamyšlení nad tím, jakou alternativu jí nabídnout při příští čtenářské lekci, a hlavně jak se lépe doptat, abych její postoj plně pochopil.

(1/4 celé reflexe)

Foto Eva Bělinová

Čtenářská lekce

Mechthild Gläserová – Strážci příběhů

Jana Pluhařová

GLÄSER, Mechthild. *Strážci příběhů*. Přeložil Karolína KOUSALOVÁ. Praha: Fragment, 2016. ISBN 978-80-253-2931-3.

Úvodní lekce – str. 41 (od 3. odstavce - „Tyhle kameny....“) + celá stránka 42 + str. 43 (od 3. odstavce: Myslel to celé fakt vážně...) do str. 47 (..... zmizel v záplavě rostlin)

Cíle:

- děti se učí vnímat slyšený text, chápat souvislosti, předvídají
- děti porovnávají chování hrdiny se svým chováním, které by v jeho situaci vzhledem k rozdílným souvislostem, ve kterých žije, volily
- děti vnímají prostředí příběhu, vyvozují prostředí a vjemy z textu

Aktivita před četbou:

Těkej – štronzo – dvojice

Děti se volně pohybují po klubových prostorech na pokyn TĚKEJ. Na pokyn ŠTRONZO se zastaví, očima najdou jednoho z kamarádů a teprve na pokyn DVOJICE přistoupí ke kamarádovi blíž. Ve dvojicích diskutují nad položenou otázkou.

1. Z jakého důvodu čteš knihy?

Opět zazní: těkej – štronzo – dvojice

Tentokrát s podmínkou, že musí každý potkat někoho, s kým ještě nehovořil.

2. Co ti knihy přinášejí?

Opět zazní: těkej – štronzo – dvojice

Opět s podmínkou, že musí každý potkat někoho, s kým ještě nehovořil.

3. Pokud bych mohl/a vklouznout do své nejoblíbenější knihy a mohl/a tam něco změnit, co by to bylo?

Po každé otázce může někdo jiný sdílet odpovědi s celým kolektivem.

Aktivita během četby: (čtení hlasité – děti, manažerky – v kombinaci)

Následuje poslech ukázky.

„Tyhle kameny vytváří takzvanou *Porta Litterae*,“ vysvětloval mi Glenn. „Jsou vstupem do světa příběhů.“

„Ale...“ Pořád mi nešlo do hlavy, že se Will podle všeho během vteřiny vypařil.

„Je teď ve svojí knížce,“ řekla Betsy a povýšeně se usmála. „Není třeba panikařit, pro nás je tohle úplně normální.“

Otevřela jsem pusu a zase jsem ji zavřela, protože jsem nevěděla, co na to říct. Glenn mi položil ruku na rameno. „Já vím, je těžké tomu uvěřit. Ale to je nadání vašich rodin. Když vám je mezi pěti a pětadvaceti, můžete vstupovat do literatury a dohlížet, aby bylo všechno v pořádku. Každý z vás je v té době až do ukončení školy zodpovědný zejména za jednu knihu. V letech poté nasadíte vaše schopnosti k ochraně literárního světa jako takového. Betsy se například od svých deseti let stará o tuhle pohádkovou knížku. Teď vstoupí do Sněhurky.“

Betsy si odhrnula vlasy z čela. „Jeden z trpaslíků dělá problémy, postavil si hlavu, že ostatní opustí a otevře si krám se

zmrzlinou. Už týdný se ho snažím přivést zpátky k rozumu. *Sněhurka a šest trpaslíků* by znělo fakt blbě.“

„Eee...“ Dělají si tu ze mě srandu?

Co se pravděpodobně honí Amy hlavou?

„Eee...“ Dělají si tu ze mě srandu?

Betsy si ležérně lehla na rohož a otevřela svou knížku. „Tak se do toho dáme,“ prohlásila. „Nedělej si starosti, Amy. Možná ti to ani nepůjde. Ještě žádný knižní poutník nezačal s výcvikem tak pozdě jako ty. Pravděpodobně už je tak jako tak pozdě.“

„No, tak to hned zjistíme, co myslíš, Amy?“ usmál se na mě Glenn povzbudivě.

Betsy pokrčila rameny a položila si otevřenou pohádkovou knížku na obličej. O vteřinu později zmizela i ona. Ozvalo se jen zašustění stránek, jak knížka přistála na rohoži. Vyschlo mi v puse.

„Knižní poutníci?“ zašeptala jsem. „Oni oba fakt vstoupili do knížek?“ To znělo naprosto absurdně. To prostě nemohla být pravda.

„Ano,“ odpověděl Glenn. „A teď jsi na řadě ty. Otevři prostě knížku na místě, kam bys chtěla vstoupit a udělej to co oni.“

„Já nevím,“ zaváhala jsem. Byl to nějaký přiblblý vtípek? Vstupní rituál? Leželi Will a Betsy ve skutečnosti s kamerou někde ve křoví, aby natočili, jak ze sebe dělám blázna?

Glenn si mé váhání vyložil jinak. „Určitě to zvládneš. Nevěřím, že má Betsy pravdu. Koneckonců jsi Lennoxová. A navíc se vždycky můžeš hned vrátit zpátky, kdybys měla strach, musíš se jen vrátit na stránku, na které jsi do příběhu vstoupila.“

Co bys poradil/a Amy ty? Jak by ses zachoval/a?

Proč se tvůj názor může lišit od názoru Amy?

Myslel to celé fakt vážně? Měli členové mé rodiny opravdu takový dar? Měla jsem taky schopnost vstupovat do knížek? Představa to byla směšná a zároveň... lákavá. Dosud jsem svět příběhů, který mě tak fascinoval, navštěvovala jen v představách. Ale pokud opravdu existovala možnost jen tak vstoupit... Prsty jsem přejela po měkké rudé kůži, kterou jsem držela, a po jemných prohlubních tam, kde byl natištěný název. *Knihy džunglí*. Ještě nikdy jsem nebyla v džungli. A už vůbec ne s medvědem Balú. Pousmála jsem se.

Glen přikývl. „Jen to zkus.“ Ukázal na rohož.

Lehla jsem si tak, jak jsem to viděla udělat ty dva přede mnou, hlavou přesně pod kamenný oblouk. Opravdu jsem to udělala, nemohla jsem tomu uvěřit. Bylo to šílený, přistihla jsem se při tom, že se nervózně chichotám. Ale knížku

jsem otevřela a položila si ji na obličej. Papír mi jemně klouzal po tvářích a špičce nosu, zakryl mi výhled. Písmena byla příliš blízko na to, abych je mohla přečíst. Rozpila se mi do kaluže tiskařské černi. Kroužila kolem, deformovala se. Slova se kroutila a překrývala, vytvářela houštiny a listoví. Pak jako by na mě přelá, déšť ze slov mi padal na obličej.

Kde se pravděpodobně Amy ocitne?

Co všechno kolem sebe vidí – slyší – cítí?

O chvíli-ku později jsem se ocitla mezi kořeny obrovského pralesního stromu. Kolem mě explodovaly nejrůznější odstíny zelené. Kolem kmenů se klikatily liány, mezi nimi bujelo kapradí. Vzduch byl horký a vlhký a voněl sladce po exotických květinách. V blízkosti bylo slyšet smějící se dítě.

Posadila jsem se a smetla z kolene přerostlého mravence. Začala jsem se sunout buší směrem k hlasům. Vegetace byla hustá, ale už po několika metrech jsem zahlédla mezi kapradím skupinu vlků. Přesněji to byla dvě dospělá zvířata se stříbřitou srstí, která se polohlasně bavila a celá smečka malých štěňat u jejich nohou, která si rozpustile hrála s nahým lidským dítětem, kterému nemohly být víc jak dva roky. Mauglí!

Tohle byl začátek *Knihy džunglí*! Vlčí rodina právě našla Mauglího samotného v džungli a rozhodla se ho vychovat a já byla u toho! Zatočila se mi hlava. Knihu jsem sice ještě nečetla, ale znala jsem verzi od Disneyho. Když jsem byla malá, byl to jeden z mých oblíbených filmů. Vynoří se za chvíli panter Baghíra? Nebo medvěd Balú? Bude zpívat, jako ve filmu? Půjďme spolu do opuštěného Opičího města? Rozumím řeči zvířat a můžu s nimi mluvit? Hustý, fakticky a opravdu jsem byla v knížce! Myšlenky mi skákaly jedna

přes druhou, zatímco jsem se plížila blíž k vlčí rodině a Mauglímu. Ten měl, na rozdíl od disneyovského Mauglího, vlnité vlasy a neměl červené plavky.

Ale zrovna když jsem chtěla vylézt z houští a pozdravit vlky přátelským „Ahoj, jak se vede?“, pocítila jsem tíhu na zádech. Ztuhla jsem uprostřed pohybu, protože ta tíha byla měkká a teplá a podezřele připomínala nějakou tlapu. Otočila jsem se jak ve zpomaleném filmu a...

Jak se bude asi příběh odvíjet dál?

... ocitla se tvář v tvář Šer Chánovi, tygrovi. Žluté kočičí oči mě doslova propalovaly a mně najednou došlo, že tenhle příběh je hlavně o tom, že tenhle tygr honí Mauglího a chce ho sežrat. Protože se bojí lidí a jejich zbraní. A protože je tygr a tygři ve volné přírodě prostě lidi jedí rádi.

Šer Chán vycenil zuby. Jeho páchnoucí dech mě doslova udeřil do nosu. Teď jsem chápala, proč Alexis trvala na neškodné dětské knížce. Ale k mé škodě nebyly ani ty zcela neškodné. Když začnu volat o pomoc, pomůžou mi vlci? Zhluboka jsem se nadechla, ale než jsem mohla vyloudit první tón, položil si tygr jeden svůj dráp na rty.

Položil si dráp na rty?

„Nesmíš příběh vyrušovat, čtenářko,“ zašeptal Šer Chán. Mluvil zhruba tak, jako by potichu vrněl. „Když tě uvidí, lidské dítě si nenechají. Pak budeš mít toho spratka na starosti a s celým naším příběhem to půjde z kopce.“

Zírala jsem na tygra jak opařená. Uměl mluvit. „Hééh,“ vyšlo ze mě.

Tygr naklonil svou obrovskou hlavu. „Ne tak nahlas,“ zašuškal. „Vždyť jsem ti to teď vysvětloval. Pojď se mnou.“

Zná někdo Knihu džunglí? Co udělá tygr?

„Já jsem Šer Chán,“ oznámil mi.

„Amy,“ představila jsem se já. „Omlouvám se. V knížce jsem ještě nikdy nebyla a nevěděla jsem...“

„V pořádku,“ usoudil tygr. „Rád bych řekl, že to je zákon džungle, ale tohle pravidlo platí v celém knižním světě: Čtenáři nesmějí zasahovat. Za žádných okolností. Musíš vždy zůstat na kraji, mezi řádky.“

Šer Chán přikývl.

„Dobře,“ slíbila jsem a projela mnou nová vlna vzrušení, teď když jsem si byla dost jistá, že mi tygr nic neudělá. „A jak to mám nejlíp udělat? Mimochodem, moc ráda tě poznávám. Nevíš, kde bych našla Balúa a Baghíru? Jakým směrem se jde do Opičího města? Fakt se tak bojíš ohně?“

Tygr si povzdechl a zdvihl se. „Zeptej se radši někoho ve svém světě. Za pár stránek představí Mauglího vlčí radě. Tam musím sedět v houští a požadovat jeho vydání,“ vysvětlil mi. „Tudý se jde zpátky do příběhu a ke stromu, od nějž se zas dostaneš domů.“ Během posledních slov tygr zmizel v záplavě rostlin.

Jak může dál kniha pokračovat?

Vzpomeneš si, jak se dá vkročit do knihy?

Dílna čtení:

Nyní se přeneseme branou - Portou Litterae - do našich knih a pokusíme se být strážci našeho příběhu. Při čtení přemýšlejte, co všechno vás obklopuje při vstupu na knižní území. Co vidíte, cítíte a slyšíte.

Samostatné čtení vlastních rozečtených knih.

Vyplnění čtenářského organizéru

Shrnující aktivita:

Sdílení grafických organizérů ve dvojicích.

V jakém světě žije naše postava. Proč jedná jinak než já?

Doporučování knih probíhá formou zamýšlení se nad knihou.

Jana Pluhařová
Regionální koordinátorka pro Plzeňsko

PORTA LITTERAE

MĚ PŘENESLA DO KNIHY .....

PRÁVĚ V OKAMŽIKU KDY .....

.....
Doplň, co cítíš, slyšíš a vidíš při pobytu ve své knize.

Na druhou stranu napiš, co bys rád/a v příběhu změnil/a. Co tě k tomu vede?

Vánoční nadílka čtenářských klubů:

Ve správném společenství, ať už v tom rodinném, školním či klubovém, si lidé dávají dárky navzájem. Pod knižním vánočním stromem (děkujeme za fotografii ČK v Březně) je proto nachystaný dárek od každého projektového klubu. My jsme dárky pouze zabalili. Jejich rozbalení – přijetí inspirace, plánování, jak ji přenést do klubu, a realizace – je jen na vás, v příštích číslech vám můžeme s některými více zabalenými pomoci podrobnějším popisem. V každém klubu klíčí mnoho příkladů hodných následování, stačí si zvolit příklad - dárek, který se vám líbí a padne vám. Je nutno dodat, že dárků mohlo být pod stromečkem několika násobně víc, což by určitě potvrdily i regionální koordinátorky, a leckde bylo těžké vybrat pouze jeden. Naštěstí se můžeme obdarovávat nejen o Vánocích!

Přejeme vám radost z přijímání a dávání!

Foto archiv ČK Březno

A možná na úvod krátký kurz jak rozbalovat dárek. Dobrou zkušenost s ním udělali v CKP Rokycany.

5. ZŠ Kolín – Děti i manažerky používají čtenářský sešit na principu podvojného deníku k záznamům z četby vlastní knihy i reakcí na společný text.

7. Kolín - Navštívili Regionální muzeum Kolín, s pracovními listy prošli výstavu Bitva u Kolína, o které si předem povídali na klubu, plnili úkoly – hledali informace v doprovodných textech.

Brno – Chrlice – Podporují doporučování klubových knih ostatním ve škole – výstavní skříň na chodbě.

Bruntál - Zapojili se (opravdu všichni) do soutěže Čtenář na jevišti s Babičkou drsňačkou.

Březno - Vedoucí si s dětmi telefonují, připomínají, aby nezapomněly na klub.

Český Těšín - Čtenářský klub má svou stálou rubriku v internetovém školním časopise Kaktus

Dubí I. - Vedou si klubovou kroniku, kam děti občas píší i svou autorskou tvorbu.

Havířov - Představují jednu klubovou knihu na každém setkání.

Chrast - V rámci klubu navštívily děti spolu s manažerkami knihkupectví v Chrudimi, kde si každý mohl vybrat a zakoupit knihu (finance poskytla chrastická škola ze svých fondů).

Kralupy n. V. - Loučí se po klubové schůzce podáním ruky a pohledem do očí.

Krnov - Na konci každého klubu pravidelně děti reflektují, jak se jim schůzka líbila, využívají k tomu spoustu hravých metod.

Liberec, Švermova - Křeslo pro hosta - úvodní aktivita klubu, kdy do křesla usedá ten, kdo si připravil představení své dočtené knihy, ostatní se ho mohou doptávat.

Liberec, U Soudu - Rádi pátrají po knihách v knihovně podle daných indicií - v názvu je jméno, číslo, barva...

Litvínov - Na sloupku v místnosti je seznam klubových knih, děti k nim po dočtení přilepí hodnotící počet hvězdiček.

Meziměstí - Povídají si o domácí četbě ve dvojicích: Děti se rozdělí do dvojic a povídají si o tom, co četly doma, mohou odpovídat na zadanou otázku - např. „co tě na tvé knize bavilo?“ Pak se opět všichni sejdou v kruhu a jeden z dvojice vždy ostatním představí knihu toho druhého.

Náchod - Doporučují karty DIXIT - dají se používat variabilně a lze jimi naladit děti na čtenářský úkol.

Písek, T. Šobra - Dávají dětem čas na „rozjezd“ - mohly si zvykat na pravidla klubu postupně, nemusely být na celou část klubového setkání, cílem je dát dětem možnost zažívat i jiné role než role „drzounů, rušičů a neposluchů“.

Písek, Tylova - Zařazují pravidelně čtenářské lekce, které jsou tematicky provázané s následnou dílnou čtení, kde trénují různé čtenářské dovednosti.

Prosetín - Tvořili knižní plakáty ve skupinách - po výtvarné i obsahové stránce jsou velmi zdařilé. Kromě výzdoby stěn plakáty výborně fungují pro doporučování knih mezi dětmi.

Rokycany - Využili na klubu práci s audioknihami a zároveň seznámili děti s centrem audioknih v knihovně.

Staňkov - Celoročně putují po planetách představujících literární žánry.

Uherský Brod - Propojili knihy, podle nichž vznikly filmy, s příslušnou filmovou hudbou na zdařilé čtenářské lekci.

Tábor - Prožili klubovou noc s knihami, které byly zfilmovány.

Teplice - Sdíleli dvojité zápisníky metodou „poslední slovo patří mně“ s velmi pozitivní odezvou dětí.

Vejrpy - Mají vlastní [youtube kanál](#)

Záhoří u Písku - Děti mají v klubu maskota, kočičku Pusheen, kterou si předávají zároveň se slovem. Kdo má kočičku, může mluvit. Kočičku ušila manažerka Lucika.

Zlonice - Vyzkoušeli Blackout poetry na textech různých žánrů.

ČTENÁŘSKÉ ZRCADLO...

(Vstupte do zrcadlové síně knihovnic z Moravy a Slezska:)

...Terezy Jačmeníkové

Zápisky z bunkru, Kevin Brooks

Když jsem nedávno dočetla tuto knihu, musím přiznat, že jsem výrazně zapřemýšlela nad vhodností jejího uložení do dětského oddělení. Přečetla jsem sice už dost knih, které svým příběhem šokovaly a byly dost kruté, tato kniha mě přesto „dostala“.

Krátké kapitoly, napínavý děj a dobrý spád, to vše dohromady zajistilo, že jsem knihu přečetla jedním dechem s naprostou nedočkavostí, co dalšího s sebou přinese následující kapitola.

Téma beznaděje, kterou prožívá hlavní hrdina Linus, když je unesen neznámým únoscem, v příběhu vykresluje cosi záhadného, co nás samotné nutí přemýšlet nad nevyzpytatelností osudu. Jednotlivé postavy, které do příběhu následně vstupují, jako další oběti únosce, pak nabízejí psychologický pohled na jednotlivé povahy a charakter člověka. Podaří se jim utéct a dostat se zpět na svobodu? Nejen tuto otázku si budete klást během celého příběhu. Bezesporu se i zamyslíte, stejně jako já, nad krutostí lidí kolem nás a jejich leckdy nepochopitelnou touhou druhým lidem ubližovat. K zahazení není ale ani otázka, jak bychom se na místě obětí chovali my a které temné stránky naší povahy by vyplavaly na povrch.

Jsem vášnivý čtenář, i když byste to do mne před 20 lety nikdy neřekli. Moje maminka, která byla čtenářka a jako malé mi vždy četla, byla z mého nezájmu o knihy velmi nešťastná. Byla jsem dítko všehravé, které se nikdy nenudilo a vždy si dokázalo najít zábavu, ale knihy mne nelákaly.

Vše změnila až střední škola, kde jsem měla to štěstí potkat vynikající profesorku literatury, která svým poutavým vyprávěním o knihách dokázala zaujmout snad každého. A pak tu byla knihovnice, která vedla školní knihovnu. No zkrátka, abych to zkrátila, ty dvě dámy ze mne udělaly vášnivého čtenáře, který se po maturitě rozhodl odejít na vysokou školu informatiky a knihovnictví. Ke svému štěstí jsem pak nastoupila do knihovny i pracovně. Dnes je ze mne čtenář doslova a do písmene, který když nemá po ruce knihu, čte cokoli (i telefonní seznam).

Nikdy nebudu této mé životní proměny litovat. Knihy mi daly v životě mnohé a doufám, že dají i mému synovi, u kterého se snažím probudit stejně velkou lásku ke čtení, jakou mám já.

...Kateřiny Šildrové
Strom mého čtenářství

Kdybych měla popsat své čtenářství, asi nejlépe by ho mohl vystihnout můj osobní čtenářský strom.

Pevné kořeny propletené mocnou silou vzpomínek tvoří knihy, které mně a sestře četla maminka před spaním. Většinou to byly pohádky Boženy Němcové či jakékoli ruské bajky a zkazky.

A tento čtenářský stromek začal růst, nejdříve pomalu s pohádkami všeho druhu, později sílil u dobrodružných knih Zane Greye a dobrodružství bylo protkáno celým jeho dospíváním. Nabíral sílu a vnitřní jistotu u Robinsona, s Robinsonkou se učil trpělivosti. Metráček mu pomáhal v období, kdy ještě jeho sebedůvěra byla lámána ostrými větry jeho nejistoty. Kája Mařík ho upevnil v tom, že jít si za svým cílem má smysl, i když ostatní mají jiný názor. V době studentských let byla kůra stromu zdrsněna skutečnými příběhy o dětech, které neměly radostné dětství, například Dítě zvané To, My děti ze stanice ZOO a Už nejsem vaše dcera.

Strom rostl a jeho koruna se mohutně rozvětvila o doporučenou četbu, základ však tvořily knihy Victora Huga, jež byly jako hladké, sem tam sukovité větve čnějící do prostoru, jasně naznačující svůj názor. A strom byl v plné síle, jeho žilami proudily knihy všech žánrů. Ale jak to bývá, strom podléhal času a měnícím se ročním obdobím, jež byla propojena s obdobími životními.

Čas jara byl obdobím, kdy čerpal strom sílu a moudrost v knihách o mateřství. Kniha Něžná náruč rodičů mu byla inspirací po mnoho měsíců a díky takovýmto knihám se strom mohl zazelenat.

Letní čas byl časem odpočinku a relaxace u autorů jako je Viewegh nebo Pawlovská.

Podzim, jak už to někdy bývá, byl plný ohnivých záblesků babího léta s knihami typu Padesát odstínů šedi. Ty však brzy odvály pryč opadající listy do nenávratna a vystřídaly je dystopické příběhy. Za nočního soumraku holé větve bojovaly s osudy hrdinů knih Hladové hry, Dárce a Za zrcadlem.

I zima přišla, třeskuté mrazy strom překonal jen díky knihám jako je S@mota v síti, Zlodějka knih a celá řada titulů autorky Simony Monyové, Báry Nesvadbové a dalších. V největší a nejstrašnější vichřici strom obstál jen díky laskavým slovům z knih P. Coelho a také kniha Tajemství byla zábleskem hřejivého slunce v chladném zimním období. Naštěstí každé období má své kouzlo, vládne jen chvíli a brzy jej vystřídá zase jiné.

Nyní je strom v letech... však ať každý sám posoudí, jaký je jeho skutečný věk. Avšak knihy tvoří základ jeho hlavní podstaty a stále se živí příběhy z nich. Novou mízu mu dodávají knihy pro mladé, které vstřebává díky Čtenářským klubům a pevně věří, že jej dokáže ještě pár autorů nadchnout, překvapit, povzbudit a naladit... aby v tom nádherném světě plném příběhů dokázal být inspirací pro druhé. A nejoblíbenější kniha? Právě ta, která je čtena v ten pravý okamžik.

...Marty Šmejkalové
Léto budiž pochváleno

Letošní léto jsme se s mým mužem doslova přetahovali o knížky. Dala jsem si totiž do svého klubového rozvojového cíle, že načtu knížky z naší klubové knihovničky.

Abych svůj cíl splnila, nachystala jsem si do tašky dva díly *Hraničářova učně* od J. Flanagana, *Fiorellu a bratrstvo křišťálu* od V. Vondrušky, *Eragona, Eldesta* od Ch. Paoliniho, *Ďáblova písmena* od M. Drijverové, *Cesty dětí do staletí* od K. Schwabikové a vydala se na prázdniny. Začala jsem knihou *Hraničářův učeň*. Chtěla jsem konečně odhalit kouzlo té knihy, kterou mi čtenáři v knihovně vraceli týden co týden a hned se ptali po dalším díle, kterých bylo celkem dvanáct. A to jejich zklamání, když v knihovně požadovaný díl zrovna nebyl!

A tak jsem se začetla. Bylo jednou jedno království, kde čest a zákon stály na prvním místě a kde existovalo velké přátelství mezi dětmi a dospělými. Taková je dějová linie příběhu o odvážných lidech spjatých s přírodou. Navíc je prodchnutá mystikou.

Příběhy psané milujícím dědečkem, do kterých vložil poselství svým vnoučatům. Jeho myšlenky ovlivnily a stále ovlivňují miliony čtenářů. Psáno dětem. Čteno dětmi, rodiči i seniory. Prostě fenomén. O tom mě přesvědčila i situace doma. Můj muž si všiml mého zápalu, i vrhl se po odloženém prvním díle. A podlehl i on. Už máš dočteno? Můžu si vzít další díl? Tak začala naše rodinná přetahovaná o „hraničáře“. Z městské knihovny jsem musela přinést prostě všechny zbývající díly. Takové to bylo. Za deset dní jsem přečetla prvních šest dílů. A když mě zdržovalo zavařování ovoce a zeleniny, těch darů naší zahrady, manžel mě předběhl. Tak jsem to v čekací době prokládala *Eragonem*, pak i *Eldestem* a dalšími výše zmíněnými a byla neustále v napětí, jaké dobrodružství hrdiny zase čeká. I kafe jsem si vařila po „hraničářsku“ - slazené medem. Bylo to krásné a svůj závazek jsem splnila. Soucítím se všemi, co propadli hraničářskému šílenství jako já.

Peču cukroví, ale vzpomínám na léto s knihou mého srdce.

MIMOŘÁDNÁ PŘÍLOHA

Nejen čtení nám chutná

Jídlo spojuje, pohostinnost buduje společenství, společné jídlo přátelství. Tak to chodí i ve čtenářských klubech. Trocha inspirace do nového roku ani v tomto směru nezaškodí, zvláště ne té od dětí. Jak se ukazuje, ve většině klubů se členové hostí navzájem tím, co sami upečou, bohužel mnozí si své recepty uchovali jako tajemství. Děkujeme ze srdce (i jménem jiných orgánů) všem, kdo se podělili!

Mumie podle Jakuba Krutského z Března

recept:

koupené listové těsto
kuřecí párek
kečup
drcená sůl
olivy

Vyválíme těsto a nařežeme na tenčí proužky. Obmotáme kolem párku, přiděláme oči z oliv (na kolečka nakrájených). Potřít vajíčkem a péct na 180 stupňů dozlatova. Pokapat kečupem.

Recept je od našeho člena Jakuba Krutského, jehož maminka nám na halloweenské setkání připravila originální občerstvení. Jakub je velký a zkušený čtenář. Jeho nejoblíbenější knihou je Dřevěná míle. (Manažerky z Března)

Šneci podle Elišky ze Záhoří

Na konci loňské školního roku nám Eliška přinesla na klub čerstvě a vlastnoručně upečené šneci z listového těsta. Všichni jsme si moc pochutnali a níže přinášíme recept od Elišky.

Potřebujeme:

listové těsto

kečup

šunku

sýr

Postup:

Vezmeme listové těsto, potřeme kečupem a nandáme šunku, sýr a to, co nám chutná, co tam chceme. Zarolujeme to do válečku a nakrájíme na kousíčky. Dáme péct na 150 °C a pečeme zhruba 15 minut. A připravíme na talíř.

Lucka (vedoucí klubu):

„Eliško, co nejraději čteš? A co tě v klubu nejvíc baví nebo nebaví?“

Eliška:

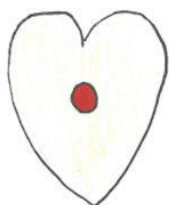
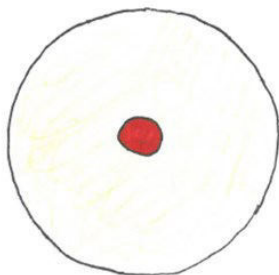
„Nejraději čtu deníky a etikety. V klubu mě baví číst a programy, co pro nás máte připravené.“

Linecká holíčka

Bajnoková K.

ingredience:
600g hladké mouky
200g máčkového cukru
400g másla
1 vejce

Postup: Všechny suroviny smícháme, vypracujeme hladké těsto.
Vyválíme tenký plát, vykrájíme tvary a dáme péct.
Po upěčení obepijeme marmeládou.

Linecké podle Kláry Bajnokové z Brna

Klárka Bajnoková je naše nová členka, kterou jsem pozvala k nám do klubu, protože chodí často do knihovny; je to dobrá a pravidelná čtenářka. Moc se jí líbila knížka od Pavla Čecha

A (kterou jsme dělali první hodinu, na které byla) a je až neuvěřitelné, co všechno z ní děti dokáží vyčíst! Klárka je milá a nadšená pro naši věc.

Myslím, že nám bude skvělou posilou. (Marta Šmejkalová, manažerka klubu)

Recept na perníčky podle Jana Lučana z Krnova

Co potřebujeme:

400g hl. mouky

1 lžičku jedlé sody

140g mouč. cukru

2 lžičky koření do perníku

1 lžičku kakaa

2 vejce

75g másla

2 lžičky medu

Postup:

Vše dáme do velké misky a začneme míchat rukama. Jakmile uděláme těsto, vykrojíme z něj perníčky. Potom perníčky dáme do trouby a pečeme na 180° C asi 8min. A potom je jen na vás, jestli si ten perníček ozdobíte.

Proč chodím do Čtenářského klubu?

Protože díky tomu lépe čtu.

Jak se mi líbí ve čtenářském klubu?

Líbí se mi v něm, protože se tam hrají hry a čte se tam.

Jan Lučan na fotce z archivu ČK v Krnově

Novoroční přípitek:

At' celý rok 2018 jsou radost a bohaté zážitky z fikčních světů vyváženy na misce vah Vašich životů radostí a zážitky světa reálného!

Jakýsi básník řekl: „Celý vesmír je v poháru vína.“ Nikdy se asi nedozvíme, co tím chtěl básník říci; básníci nepíšíou proto, aby jim bylo rozuměno. Pravdou však je, že při pozorném pohledu na pohár vína uvidíme celý vesmír. Jsou v něm věci, jimiž se zabývá fyzika: vrtkavá tekutina, která se vypařuje v závislosti na větru a počasí, odrazy na skle a naše představivost přidá atomy. Sklo je destilátem zemských hornin a v jeho skladbě vidíme tajemství vesmírného věku a vývoj hvězd. Jak divná směs chemikálií je ve víně? Jak se tam dostaly? Jsou tam kvasinky, enzymy, substráty a sloučeniny. Ve víně nacházíme velké zobecnění: všechn život je kvašením. Nikdo nemůže objasnit chemii vína, aniž by podobně jako Louis Pasteur neobjevil příčinu mnohých chorob. Jak živé je červené víno vtiskující svou existenci do vědomí, jež ho pozoruje! Jestliže naše chabá mysl z jakýchsi praktických důvodů rozdělí tento pohár vína, tento vesmír, na části – fyziku, biologii, geologii, astronomii, psychologii atd. – pamatujme, že příroda o tom neví! Proto složme to všechno zpět a nezapomeňme nakonec, čemu má sloužit. At' nám připraví ještě jedno, závěrečné potěšení: vypijme ho a na všechno zapomeňme!

Slova teoretického fyzika Richarda Feynmana

Na zdraví!

PRVNÍ STRANA 5

Oběžník kolegiální podpory v projektu
Školní čtenářské kluby na 2. stupni ZŠ

Příští číslo První strany vyjde okolo Velikonoc a bude věnováno prvnímu pilíři čtenářských klubů – hovorům o domácí četbě. Nevyžádané příspěvky k tématu jsou opět vřele očekávány a vítány!

Čtenářské kluby

